Nr 3 2026

Ateisten

ateistene.no

Kronikk:
Kristendom
- et bedrag mot menneskeheten?

Den gudløse moral

42
sekulære sider

Religion: Av menn, for menn

- Kampen om kvinnehåret
- Da Gud ble formet i mannens bilde
- Mannsgudens bastion
- Hvor blir det av kvinners protest?

Ingen frelser.
Vårt ansvar.

@ateistene

www.ateistene.no

Ateisten

Nr 3 2026

4

Leder:

Religion: Av menn, for menn

6

Hovedsak:

Da Gud ble formet i mannens bilde

12

Innsikt:

Kampen om kvinnehåret

18

Innsikt:

Mannsgudens bastion

22

Livssyn:

Det ateistiske verdensbildet

31

Kronikk:

Kristendommen - et bedrag mot menneskeheten?

37

Møt en ateist:

Tobias Løvdal Myhre

post@ateistene.no

Ateistene
Postboks 41 Blindern
0313 Oslo

Redaktør: Mai Eckhoff Morseth

Bidragsytere: Torleif Werenskiold, Thomas Gramstad, Trond Rae, Harald Fagerhus, Tobias Løvdal Myhre

Forsidefoto: Sebastiaan Stam/Pexels

Leder:

Religion: Av menn, for menn

Religion handler ikke om guddommelig vilje, men om menn som vil ha kontroll.

I de store abrahamittiske religionene ser vi et klart mønster: De er alle systemer skapt av menn, for menn. Likhetene i hvordan de kontrollerer kvinner er slående, selv om innpakningen varierer fra skriftsted til skriftsted.

Dette kommer kanskje aller tydeligst frem i kravene til tildekking av kvinners hår og kropp. Det fremstilles ofte som et krav om respekt og anstendighet, mens det i realiteten er en grov forvrengning av ansvar, hvor kontroll over kvinners frihet forkles som religion. Vår styreleder går i dybden på denne lange, historiske linjen fra oldtidens Mesopotamia og frem til moderne tid i vår innsiktsartikkel på **side 12.**

«Vi må tørre å stille spørsmålet: Hvorfor godtar kvinner dette?»

Vi må tørre å stille det brennaktuelle spørsmålet: Hvorfor godtar så mange kvinner dette systemet? Svaret er komplekst, og handler om alt fra dyp psykologisk sosialisering til frykten for sosial utstøtelse. Dette sosiologiske paradokset analyserer vi nærmere i vår hovedsak på side 6.

Samtidig ser vi et paradoks i vår egen kultur. Mens kampen mot tvungen tildekking fortsetter i land som Iran, melder trendene her hjemme om at guddommene gjør et uventet comeback blant ungdommen. Men blind lydighet må aldri forveksles med ekte moral. Ekte moral krever empati, selvstendig fornuft og vilje til å ta ansvar for den verden vi faktisk lever i – her og nå.

I Ateistene er vi kompromissløse: Personlig frihet trumfer alltid tradisjon. Ateismen er i sitt vesen det mest kvinnefrigjørende rommet som finnes. Her er det ingen gud som ser ned på deg, og ingen religiøs leder som har rett til å fortelle deg hvem du skal være.

Vi inviterer derfor flere kvinner inn i fellesskapet. Friheten starter med å kaste av seg de gamle reglene – og vi begynner med å ta kontrollen over vår egen fornuft.

God lesning!

Da Gud ble formet i mannens bilde

Kampen mot dogmer og religiøs kontroll er kvinnefrigjøringens brennaktuelle frontlinje. Når religionen får diktere samfunnet, er det alltid kvinnene som må betale prisen.

Tekst: Mai Eckhoff Morseth og Harald Fagerhus
Illustrasjon: Ateistene/Canva

«Sinna dame i kommentarfeltet, altså».
«Jekk deg kraftig ned».
«Det hadde faktisk noen oppsider at kvinner var under menns formynderskap.»

Sitater hentet fra 1800-tallet, eller mørke nettsider, tenker du kanskje?
Nei da. Dette er ferske kommentarer servert av voksne menn i Ateistenes eget kommentarfelt i 2026. Når argumentene tar slutt og de religiøse dogmene man klorer seg fast til blir utfordret, er det ikke alle som klarer å hindre de eldgamle hersketeknikkene i å trenge seg til overflaten.
Mønsteret er like forutsigbart som det er avslørende: Mannen skal belære, kvinnen skal settes på plass. For å forstå denne refleksen, må vi slutte å se på slike kommentarer som isolerte tilfeller av dårlig oppdragelse. For kanskje er de et moderne ekko av et flere tusen år gammelt system?

Da Gud ble formet i mannens bilde

De abrahamittiske religionene oppsto ikke i et vakuum. La oss ta en tidsreise til oldtidens Midtøsten:

Vi befinner oss i et tøft klansamfunn basert på territoriell kontroll, ære og strategiske allianser. I en slik virkelighet blir kvinnen raskt redusert til en biologisk og økonomisk valuta. Hennes renhet eier klanens ære, hennes livmor sikrer dens fremtid, og hennes arverett er en direkte trussel mot klanens samlede formue.
Dette rendyrkede patriarkalske rammeverket ble skrevet rett inn i de hellige tekstene som Guds evige og uforanderlige vilje. Mannen ble satt som det absolutte overhode, og kvinnen ble pålagt total underkastelse.

“Mønsteret er like forutsigbart som det er avslørende: Mannen skal belære, kvinnen skal settes på plass.”

Ettersom de store verdensreligionene spredte seg, bar de med seg et patriarkalskt genetisk materiale dypt inn i sine dogmer. Mannens rolle ble gjort til selve normen, mens kvinnen ble underlagt streng kontroll. (*Hvordan denne kontrollen konkret har artet seg gjennom særskilte krav til klesdrakt og hårtildekking i de ulike trosretningene, tar vi et dypdykk i på side 12).*

Alder – ikke bare et tall?

I dag er det mange i vesten som peker på konservative muslimske miljøer og teokratier som Iran og Saudi-Arabia, og konkluderer med at islam har et unikt likestillingsproblem. Her er det lett å overse et viktig sosiologisk og historisk poeng: **religionenes alder.**

Islam er en ung religion, født på 600-tallet, og er i dag omtrent 1400 år gammel. Hvor sto kristendommen da den var like gammel? Spoler vi tilbake til år 1400, befinner vi oss i senmiddelalderen. Det kristne Europa var et nådeløst patriarkat der kirkeretten definerte kvinnen som umyndig fra vugge til grav. Hun var underlagt sin fars, og senere sin manns, formynderskap. Kvinnen hadde ingen selvstendig økonomisk frihet, ingen rett til å tale i offentligheten, og herjet det epidemier eller uår, tok det ikke lang tid før kirken ledet an i jakten på syndebukker – en jakt som kulminerte i de brutale hekseprosessene.
Kristendommen på 1400-tallet var preget av religiøs tvang, sensur og total mangel på både kroppslig og intellektuell frihet for kvinner.

Når dagens kristne lærdom typisk betraktes som mer «nestekjærlig» og likestilt enn den muslimske, kan det kanskje skyldes at den har vært utsatt for århundrer med hardhendt sekularisering. Kristendommen ble tvunget gjennom opplysningstid, vitenskapelig revolusjon og modige kvinners nådeløse kamp mot dogmene. Islam har i mange deler av verden ikke gjennomgått den samme institusjonelle maktkritikken – ennå.

Både i konservative kristne og muslimske miljøer i dag finnes fremdeles motstand mot kvinners likestilling, reproduktive rettigheter og seksuelle frigjøring – kanskje nettopp fordi de henter næring fra nøyaktig de samme eldgamle røttene. Det allmennmenneskelige er fortsatt forbeholdt mannen, mens kvinnen forventes å finne sin plass under dogmenes kontroll.

En hellig morsrolle eller lammende kontroll?

Dette historiske bakteppet reiser et ubehagelig, men helt nødvendig sosiologisk spørsmål: Hvis dogmene er skapt av og for menn, hvorfor er det da statistisk sett flest kvinner som fyller kirkebenkene og holder liv i trossamfunnene?

“Hvis dogmene er skapt av og for menn, hvorfor er det da statistisk sett flest kvinner som fyller kirkebenkene og holder liv i trossamfunnene?”

Svaret kan ligge i religionenes evne til å fange dype menneskelige behov. Religiøse miljøer tilbyr ofte et ekstremt sterkt sosialt fellesskap, omsorg og en følelse av trygg tilhørighet i en ellers uforutsigbar verden. Men systemet fungerer også gjennom en subtil og effektiv psykologisk sosialisering der undertrykkelsen sjelden serveres som ren tvang. Den pakkes i stedet inn i vakre, opphøyde ord. Kvinner blir fortalt at deres underkastelse i realiteten er en «hellig morsrolle», en spesiell åndelig «renhet» eller en gudgitt evne til å vise selvoppofrende kjærlighet.

Når du fra barnsben av blir oppdratt til å tro at din moralske verdi måles i din evne til å føye deg etter de gamle reglene, blir prisen for et opprør ufattelig høy. Å vende ryggen til troen betyr ikke bare å endre synspunkt – det betyr i mange miljøer å risikere fullstendig utstøtelse fra familie, venner og hele sitt sosiale nettverk. Kvinner ender dermed opp som de fremste vokterne av det samme systemet som holder dem nede, rett og slett fordi dogmene har sørget for at de har mest å tape på å bryte ut

Det store spørsmålet gjenstår: Når skal opprøret komme? Heldigvis finnes det en lang tradisjon for motstand. Bla til **side 12** for å lese historien om kvinnene som opp gjennom historien – og i dagens Iran – har nektet å la seg kue av de religiøse vokterne.

Psst!

Fortsatt ikke medlem?

Du kan melde deg inn gratis

her

Fra eldgamle regler til moderne tvang.

Tekst: Torleif Werenskiold
Foto/illustrasjoner: Canva

«Når religiøse tolkninger blir til lovverk, slutter det å være et religiøst valg og blir i stedet et maktmiddel.».

Tildekking av kvinners hår er et fenomen med dype røtter som strekker seg langt utover én enkelt religion. Selv om debatten i dag ofte handler om hijab, viser historien at regulering av kvinners bekledning har vært en sentral del av mannsdominerte samfunn i uminnelige tider. På tvers av kulturer har tildekking blitt begrunnet med «ære» og «beskjedenhet», men i realiteten har det fungert som et verktøy for å kontrollere kvinners kropper og seksualitet i det offentlige rom.

Røtter før religionene

Kravet om å skjule håret oppsto lenge før de store verdensreligionene. Allerede 1800 år før vår tidsregning fantes det lover i Mesopotamia som påla gifte kvinner å dekke seg til, mens slaver og prostituerte fikk forbud mot det samme. Her var ikke sløret et tegn på tro, men en forvrengning av menneskeverdet brukt for å markere sosial status. Også i antikkens Hellas og Roma ble kvinnekroppen sett på som et urolig element som måtte reguleres for å opprettholde «orden».

Kristendom og underordning

I kristen tradisjon ser vi tydelige eksempler på hvordan gamle regler har formet kvinners liv. Apostelen Paulus skrev at kvinnen skulle dekke hodet fordi hun er «mannens ære», mens mannen er «Guds ære». Denne tankegangen om at kvinner er underordnet menn, preget Europa i århundrer. I middelalderen var det en selvfølge at gifte kvinner dekket til håret, og sløret ble et symbol på lydighet overfor både kirken og mennene i familien.

Jødedom og sosial markering

Også jødedommen har lange tradisjoner for å regulere kvinners hår som et tegn på beskjedenhet og sivilstand. I visse miljøer brukes i dag parykker for å skjule det naturlige håret, noe som illustrerer hvordan tildekking ofte handler om å kontrollere hvem som skal ha makt til å se kvinnen.

«I middelalderen var det en selvfølge at gifte kvinner dekket til håret, og sløret ble et symbol på lydighet overfor både kirken og mennene i familien.».

Islam: Tolkning og makt

Innen islam fremstilles hodeplagget ofte som et absolutt påbud, men tekstene i Koranen er langt mer uklare enn mange religiøse ledere vil ha det til. Det vi ser i dag, spesielt i land som Iran, er at personlig tro blir byttet ut med lovfestet tvang. Når religiøse tolkninger blir til lovverk, slutter det å være et religiøst valg og blir i stedet et maktmiddel.

«Historien om tildekking er historien om kontroll - vår oppgave er å skrive historien om frihet.»

Motstand og fornuft

Heldigvis har motstanden mot disse mønstrene alltid eksistert. Fra egyptiske feminister på 1920-tallet til dagens modige kvinner som kaster sløret i protest, ser vi en bevegelse mot fornuft og selvstendighet. Selv store religiøse institusjoner har begynt å anerkjenne at hårtildekking ikke er det som avgjør kvinners verdi eller religiøse tilhørighet.

Vår oppgave

Historien viser oss med all tydelighet at kvinners hår aldri har vært et religiøst anliggende – det har vært et politisk og sosialt verktøy. Når vi ser den lange linjen fra de assyriske lovene til dagens tvang i Iran, ser vi ikke «guddommelig vilje», men systematiske forvrengninger skapt for å begrense kvinners bevegelsesfrihet og selvstendighet.

For Ateistene er dette prinsippet enkelt: Sekulær frihet hviler på fornuft og samtykke. Vi kan ikke akseptere at gamle regler fra bronsealderen fortsatt skal diktere voksne menneskers liv i dag. Vi støtter ikke bare retten til å kaste sløret, vi støtter retten til å definere sitt eget liv uten innblanding fra religiøse voktere eller autoritære ledere. Historien om tildekking er historien om kontroll – vår oppgave er å skrive historien om frihet.

RELIGIONSKRITIKK ER EN FREDSVERDI

Visste du at Ateistene samarbeider med noen mindre religionskritiske foreninger? En av disse er Foreningen Religionskritikk for Fred (RKN) som driver nettstedene Religionskritikk.no og Edwien-arkivet.

En strid som utkjempes med ord og debatt er en fredelig strid. Vi jobber for å pasifisere religionene og harmonisere dem med menneskerettighetene.

Støtt arbeidet – Bli medlem

Ønsker du å bidra til en fredeligere verden gjennom religionskritikk?

Les mer og meld deg inn på:

www.religionskritikk.no

Mannsgudens bastion

Tror du at kirke-kristendommen har oppnådd likestilling og likeverd for kvinner? Tro om igjen.

Tekst: Thomas Gramstad Illustrasjon: Canva

Tror du at dagens delvis sekulariserte, moderne og nestekjærlig-tilpassede kirke-kristendom har oppnådd og gjennomført likestilling og likeverd for kvinner?

Da må du tro om igjen.

Gud fremstilles fortsatt som en mannsgud
i bibelen, og i kirkens offisielle bekjennelser som den ikke vil endre på. Fremdeles er "Kristus" og "Guds sønn" hannkjønn. Fremdeles er det utelukkende kirkefedre som hylles i kirkehistorien.

Fortsatt er det ikke lov å si at Jesus tok feil i noe. Han får ikke lov til å være en historisk, menneskelig person med de naturlige begrensninger i kunnskap og holdninger som følger av å leve på en bestemt tid, et bestemt sted, og i en bestemt kultur i menneskets historie.

Treenigheten er fremdeles en offisiell del av kristendommen – og den består av to menn (Faderen og Sønnen). I tillegg kommer en maskulint-lenende Helligånd, som tidvis tillegges en aktiv åndelig penis. Kirkens Gud består altså til sammen av to og en halv hannkjønn, et halvt intetkjønn, og ingen hunnkjønn.

«Kirkens Gud består altså til sammen av to og en halv hannkjønn, et halvt intetkjønn, og ingen hunnkjønn.»

Dette betyr at selv om kvinnelige prester, biskoper og andre geistlige har fått slippe til i kirkelige verv og roller – i alle fall i Den norske kirken, men ikke i katolske eller ortodokse kirker – så er det likevel fremdeles diverse hannkjønn de faller på kne for, underkaster seg og ber til.

Dette er ikke likestilling eller likeverd. Selv om det etter hvert finnes både feministiske teologer og retninger som legger vekt på Guds "moderlige egenskaper" og "guddommelige omsorg", fortsetter kirke-kristendommen å være en mannsgud-religion. Det vil den være så lenge det ikke er mulig å endre de offisielle gamle reglene, fortellingene og bekjennelsene som utgjør selve byggesteinene i kirken.

Kjønnshierarkiet fortsetter, fordi det er selve ryggmargen og grunnidentiteten i abrahamittisk religion.

Les mer (noter og kilder):

Kirkens offisielle trosbekjennelser er lange, messende tekster med autoritært og fornuftsstridig innhold, og de er lett tilgjengelige på nett. De kunne lett bli revidert til noe mer moderne og fornuftig, for eksempel slik Andreas Edwien foreslår i **Forslag til demokratisk revisjon av kirkens bekjennelse** (religionskritikk.no).

Om hvor Jesus hører hjemme i kultur- og idéhistorien: **Jesus er død – la ham hvile i fred!.**

Om kirkens fortellinger om Jesu naturstridige fødsel og oppstandelse: **Memorandum til de teologiske fakulteter**

Til slutt, om kristendommen som en maskulin ideologi og historiene om de som ble utelatt: **De usynlige: Krista, gudefødersken, kirkemødrene, og Gud Moder.**

Andreas Edwien (1921 - 2015):
Sentral kritiker av kirke-kristendommen, spesielt kvinnesynet, Jesus-forgudelsen og voldsteologien. Utnevnt til "Norgesmester i kristendomskritikk" av Vårt Land.
www.edwien.no

Det ateistiske verdensbildet:

— Fornuft, moral og det gudløse univers

Mange tror at fravær av gudstro fører til moralsk forfall. Sannheten er det stikk motsatte. Her er de fire pilarene som beviser at vi ikke trenger guder for å leve gode liv.

Tekst: Harald Fagerhus Foto: Ali Kazal/Pexels

Det ateistiske verdensbildet blir ofte misforstått, spesielt når det gjelder hva vi bygger livssynet vårt på. De samme spørsmålene dukker opp igjen og igjen: «Hvor finner ateister sin oppfatning av rett og galt uten tro på Gud? Hvordan forklarer dere universets opprinnelse uten en skaper?»
La oss se nærmere på det biologiske, historiske og filosofiske grunnlaget for ateisme, og avmaskere noen viktige forvrengninger. For ved å forstå røttene til moralen og universets natur, blir det tydelig at det ateistiske verdensbildet er både rasjonelt og dypt forankret i respekt for menneskeverdet.

Moral uten guder: Hvor kommer rett og galt fra?

En av de vanligste utfordringene vi ateister møter, er påstanden om at en felles moral ikke kan eksistere uten en guddommelig lovgiver. Dette er en ren forvrengning av virkeligheten. Moral er overhodet ikke avhengig av religiøs tro. Den oppstår i stedet fra evolusjonære, sosiale og filosofiske faktorer som er fullt ut observerbare og testbare i den virkelige verden. Vi i Ateistene hevder at moral er et produkt av menneskets natur, formet av vårt behov for å leve sammen og samarbeide.

«Vi i Ateistene hevder at moral er et produkt av menneskets natur, formet av vårt behov for å leve sammen og samarbeide.»

Her er skillet mellom blind lydighet og ekte moral

helt avgjørende. Lydighet er ganske enkelt å følge regler fordi man frykter straff eller føler en plikt. Ekte moral innebærer derimot forståelse, empati og selvstendig fornuft om hva som er rett og galt. Sann moral handler ikke om å bøye seg for guddommelige påbud, men om å fremme alles velvære og minimere skade og lidelse i samfunnet.

«Biologien gir oss overbevisende bevis for at moralsk atferd er helt naturlig.»

Biologi og historie: Det naturlige grunnlaget for empati

Biologien gir oss overveldende bevis for at moralsk atferd er helt naturlig. Gjennom historien har den sosiale evolusjonen favorisert egenskaper som samarbeid, empati og selvoppofring – egenskaper som er helt nødvendige for at et flokkdyr som mennesket skal overleve. I hjernen vår finnes det noe som kalles *speilnevroner.* Disse gjør at vi fysisk og psykisk er i stand til å oppleve andres følelser. Det er dette biologiske nettverket som skaper medfølelse og empati. Dette nevrologiske grunnlaget er til stede hos alle mennesker og mange dyr, helt uavhengig av om de er religiøse eller ikke.

I evolusjonsbiologien snakker man om gjensidig nytte: Vi handler på måter som gagner andre, fordi det i neste omgang sikrer gruppens og vår egen overlevelse. Denne mekanismen bygger tillit og samarbeid.
Gjennom historien har stammesamarbeid forsterket verdien av gjensidig støtte og etisk atferd. Det er disse naturlige og sosiale prosessene som ligger til grunn for det vi kaller moral i dag – ikke gamle regler fra religiøse skrifter.

Bevisene fra virkeligheten: Sekulære og trygge samfunn

Når vi ser på empiriske bevis og globale sammenligninger, faller påstanden om religionens nødvendighet fullstendig sammen. Statistikken viser at samfunn der flertallet er ateister, ofte er blant de mest moralske, fredelige og velstående i hele verden.Land som Norge, Sverige, Danmark og Japan scorer konsekvent på topp på målinger som gjelder sosial trygghet, likestilling, lykke og lav kriminalitet. Disse samfunnene er levende eksempler på at etiske normer og velfungerende samfunn eksisterer uavhengig av religiøs tro.
Våre skandinaviske land har sterke sosiale sikkerhetsnett, en dyp forpliktelse til menneskerettigheter og svært lite korrupsjon. Japan har en sekulær tradisjon som vektlegger gjensidig respekt, harmoni og samfunnsansvar. Disse eksemplene utfordrer direkte forestillingen om at moral krever et religiøst fundament. De viser med all tydelighet at vi kan leve gode, etiske liv innenfor sekulære rammer.

Filosofi: Menneskelig framgang og den sosiale kontrakten

Filosofien gir oss enda dypere innsikt i den ateistiske tilnærmingen til etikk. Mange ateister bygger livssynet sitt på tankesystemer som setter menneskelig framgang og velvære i sentrum, fremfor guddommelige befalinger.

Vi vurderer handlinger ut fra konsekvensene de har for generell lykke og lidelse. Tanken om den sosiale kontrakten viser at moralske normer og lover oppstår fordi frie individer blir enige om avtaler som sikrer samarbeid og gjensidig nytte.

Når ateister vurderer etiske dilemmaer, fokuserer vi på fornuft, bevis og empati. Ved å prioritere bevisste veseners velvære, streber vi etter å skape samfunn der voksne mennesker står fritt til å søke lykke og unngå skade, basert på samtykke. Denne rasjonelle tilnærmingen til etikk er både inkluderende og tilpasningsdyktig.
Den gjør at våre moralske oppfatninger kan utvikle seg i takt med ny vitenskapelig kunnskap og skiftende omstendigheter, i stedet for å være låst til fortiden.

Kosmologi: Spørsmålet om hvor alt kom fra

Et annet viktig spørsmål for ateister gjelder universets opprinnelse: «Hvordan forklarer man at kosmos eksisterer uten å bruke Gud som årsak?» Ideen om at noe kan bli til uten en magisk skaper kan virke uvant for mange, men den vitenskapelige forskningen har gitt oss svært gode og naturlige modeller.

«Moralske normer oppstår fordi frie individer blir enige om avtaler som sikrer gjensidig nytte. Vi trenger ingen overnaturlig dommer.»

Moderne kosmologi viser at universet begynte med Big Bang, en hendelse som markerte starten på utvidelsen av tid og rom fra en ekstremt tett og varm tilstand. Kvantefysikken viser oss dessuten at svingninger i et tilsynelatende tomt tomrom kan gi opphav til partikler og energi. Dette kan potensielt føre til fødselen av universer, helt uten behov for en overnaturlig årsak. Selv om disse teoriene ikke svarer på absolutt alle spørsmål ennå, viser de at rene naturprosesser er mer enn utspekulerte nok til å produsere komplekse fenomener.

«Det å søke naturlige forklaringer gjennom forskning er langt mer intellektuelt ærlig enn å trykke på en unntaksknapp og påkalle det overnaturlige uten bevis.»

Ateister aksepterer gjerne at det fortsatt finnes mysterier, og at vitenskapen ikke har alle svarene i dag. Vi mener imidlertid at det å søke naturlige forklaringer gjennom forskning er langt mer intellektuelt ærlig enn å trykke på en unntaksknapp og påkalle det overnaturlige uten bevis. Jakten på forståelse gjennom fornuft og observasjon er selve kjernen i det ateistiske verdensbildet.

«Eksempler fra hele verden viser at sekulære samfunn er de beste og mest velstående samfunnene å leve i»

Fire pilarer for et fritt samfunn

Det ateistiske verdensbildet står støtt på fire pilarer: biologi, historie, kosmologi og filosofi. Moral er på ingen måte avhengig av religiøs tro. Den oppstår fra vår biologiske evolusjon, våre sosiale prosesser, og vår menneskelige evne til empati og rasjonell tenkning.

Eksempler fra hele verden viser at sekulære

samfunn er de beste og mest velstående samfunnene å leve i. Innen kosmologien vender vi oss til vitenskapen for å utforske universet, og vi lever godt med usikkerhet mens vi søker etter ekte bevis. Gjennom fornuft og respekt for menneskeverdet bygger vi et meningsfullt liv og et rettferdig samfunn – helt uten guder.

Eksklusivt boktilbud

kun til Ateistenes medlemmer

KLIPP & KLAPP

Kr. 175 (før 380)

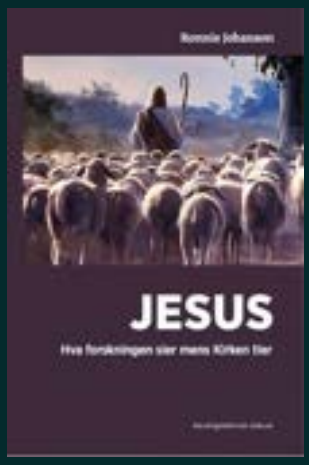
«Ronnie er hylende morsom og lynende briljant.»
– Sindre Bremnes, tidl. kulturredaktør i Klassekampen

“

JESUS - Hva forskningen sier mens Kirken tier

Kr. 200 (før 390)

«En ren fornøyelse å se hvordan han plukker andektig tull og tøys fra hverandre med klar og respektløs logikk.»
– Per Bjarne Ravnå, historiker

Det nyeste testamente – Bibelen bind II

Kr. 200 (før 390)

«En gullgruve for religionskritikere. (...) Johansons tørrvittige stil løfter virkelig frem det burleske i åpenbaringene.»
– Didrik Søderlind, HEF

Sendes portofritt fra bestilling@religionskritikk.no. Skriv «medlem Ateistene».
Portofritt ved kjøp av minst to bøker.
Se flere tilbud og bokomtaler på religionskritisk.no

Er kristendommen et bedrag mot menneskeheten?

Noen ganger kan det være verdt å stoppe opp og undre seg over hvordan en jødisk predikant som red inn i Jerusalem på et esel, forkynte sitt budskap i noen få år og til slutt ble henrettet av romerne som en opprører, kunne bli utgangspunktet for verdens største religion.

Tekst: Trond Gunnar Raa
Illustrasjoner: Ateistene/Canva

Trond Gunnar Raa er pensjonist, økonom og skribent, bosatt i Bergen.

«Kristendommen tilbyr noe av det mennesket lengter mest etter: tilgivelse, evig liv, mening i lidelse og et tydelig skille mellom godt og ondt.»

Historisk sett er det god grunn til å anta at en mann ved navn Jesus, eller Yeshua, fra Galilea faktisk eksisterte, og at han ble korsfestet rundt år 30–33. Det som kom senere, er imidlertid noe annet enn ren historie. Det er også fortellingen om hvordan tro, myter, teologi og makt gradvis formet bildet av Jesus.
Misjonæren Paulus, som ikke var en av Jesu opprinnelige disipler og aldri møtte ham mens han levde, fikk en avgjørende rolle i denne utviklingen. Senere teologer bygget videre på dette, og den henrettede predikanten ble etter hvert fremstilt som Guds egen sønn, sendt for å dø for synder som ikke engang er begått.

Et ideologisk konsept med stor gjennomslagskraft

Man kan se kristendommen som et nærmest genialt ideologisk konsept. Den tilbyr noe av det mennesket lengter mest etter: tilgivelse, evig liv, mening i lidelse og et tydelig skille mellom godt og ondt. Den skaper fellesskap, identitet og håp.
Samtidig spiller den på noen av menneskets dypeste frykter: døden, skyld, meningsløshet og fortapelse. Nettopp denne kombinasjonen av håp og frykt har gjort kristendommen så virkningsfull som idé og som sosial kraft.

«At et instrument for ekstrem vold kunne bli et globalt tegn på fred, frelse og håp, må være et av historiens mest vellykkede symbolske grep.»

Korset som symbolsk omdannelse

Korset er det sterkeste symbolet på denne omdannelsen. Opprinnelig var det et brutalt romersk tortur- og henrettelsesredskap, brukt til å ydmyke, skremme og knuse mennesker offentlig. I kristendommen ble det gradvis forvandlet til et symbol på «Guds kjærlighet» og «offeret for dine synder».

Det er omtrent som om en giljotin, en galge eller et gevær skulle bli gjort til et symbol på kjærlighet. At et instrument for ekstrem vold kunne bli et globalt tegn på fred, frelse og håp, må være et av historiens mest vellykkede symbolske grep.

Skyld, makt og undertrykkelse

Kristendommen kan derfor beskrives som et bedrag mot menneskeheten, ikke nødvendigvis fordi den ble skapt som et bevisst komplott, men fordi den gjennom historien har påført utallige mennesker skyldfølelse, selvforakt og frykt.

Læren om arvesynden er et tydelig eksempel. Den bygger på forestillingen om at alle mennesker er født skyldige, ikke bare for handlinger de selv har begått, men for en synd som skal stamme fra et mytisk syndefall. Slik blir mennesket definert som mangelfullt og skyldig allerede fra fødselen.

«Mange kristne er gode mennesker til tross for dogmene, ikke på grunn av dem.»

Gjennom historien har kristendommen også vært brukt til å rettferdiggjøre kriger, kirkelige forfølgelser, kolonialisme, folkemord og undertrykkelse av kvinner. I lange perioder har den dessuten stått i veien for vitenskapelig utvikling, fri tenkning og kritisk undersøkelse.
Når religionen samtidig selger et håp om et bedre liv etter døden, kan den flytte oppmerksomheten bort fra det livet vi faktisk vet at vi har: dette ene livet, her og nå.

Det gode gjort av mennesker

Samtidig må det sies at kristendommen også har inspirert til veldedighet, kunst, musikk, omsorgsarbeid og humanitær innsats. Mange kristne mennesker har gjort, og gjør fortsatt, mye godt.
Men det betyr ikke nødvendigvis at godheten kommer fra selve læren. Mange kristne er gode mennesker til tross for dogmene, ikke på grunn av dem. Empati, nestekjærlighet og ansvarsfølelse trenger ikke religiøs begrunnelse for å være ekte.

En tankesmitte tilpasset menneskets psykologi

Kristendommen bør derfor ikke først og fremst forstås som et ondsinnet komplott fra én enkelt mann. Den kan snarere forstås som en ekstremt vellykket tankesmitte, fordi den er så godt tilpasset menneskets psykologi.

At en henrettet galileisk predikant endte opp som sentrum for verdens største religion, sier kanskje mer om oss enn om ham. Det viser hvor sterkt mennesker søker mening, trøst, tilhørighet og forklaringer på det vi ikke fullt ut forstår.

«At en henrettet galileisk predikant endte opp som sentrum for verdens største religion, sier kanskje mer om oss enn om ham.»

Et ansvar for vår egen tid

I 2026 bør vi ha modenhet nok til å erkjenne dette. Vi trenger ikke en ånd fra 2000 år tilbake for å leve gode liv eller bygge gode samfunn. Vi trenger fornuft, empati, vitenskapelig nysgjerrighet og vilje til å ta ansvar for vår egen verden.

Det ansvaret ligger ikke i himmelen, men hos oss mennesker – her og nå.

STATEN
skal være nøytral.
Ikke sant?

Vi slåss for et fullt skille mellom kirke og stat, og frihet fra religion i det offentlige rom. Støtt det sekulære alternativet. Støtt Ateistene!

Ateistene: Menneskene

I hver utgave av Ateisten blir vi bedre kjent med et av medlemmene våre. Denne gangen gir vi ordet til Tobias Løvdal Myhre:

FRITENKEREN FRA BIBELBELTET

Tobias Løvdal Myhre →

MEDLEM AV ATEISTENES STYRE

Tobias står trygt i en universalistisk og maktkritisk tradisjon. Gjennom et langt sekulært engasjement har han forsvart prinsippet om at de samme reglene må gjelde for alle overbevisninger i offentligheten. Til daglig jobber han med norskopplæring for voksne innvandrere.

Forholdet mitt til religion har alltid vært preget av utenforskap. Jeg vokste opp i Bibelbeltet på Sørlandet, i et miljø hvor lærerne så olmt på deg hvis du ikke ba «Vår Far i Himmelen» sammen med de andre. De sluttet heldigvis om man bare stirret hardt nok tilbake. Foreldrene mine var innflyttere, og jeg fikk ingen religiøs oppdragelse hjemme. Det var opp til meg selv å finne ut hva jeg trodde på.

«Du kommer nok til å endre mening flere ganger i løpet av livet», sa moren min. Det skulle vise seg å være sant om mye, men ikke når det gjaldt hvorvidt religiøs tro virket plausibel.

For noen år siden fikk jeg spørsmål om å bli en del av styret i Ateistene. Organisasjonen var godt kjent for meg, og jeg hadde allerede vært medlem i flere år.

Det hele startet for alvor rundt 2015, da jeg bodde i Tromsø. Facebook var den gangen en plattform for reell meningsutveksling, ikke bare et ekkokammer. Jeg var allerede religionskritisk, hadde lest Bibelen og var inspirert av Christopher Hitchens. Plutselig ble trusselen mot Salman Rushdie brennaktuell igjen, og vi så at krefter krevde en slags vetorett i offentligheten ved hjelp av vold. Jeg opplevde det som dypt reaksjonært.

«Jeg var allerede religionskritisk, hadde lest Bibelen, og var inspirert av Christopher Hitchens.»

Kort tid etter begynte fritenkere, ateister og intellektuelle å bli hugget ned med makt og brutalitet i Bangladesh. Min reaksjon var klar: Vi kan ikke la intolerante voldsmenn sette grensene for offentlig debatt. Jeg følte meg raskt i utakt med tidsånden.

Jeg ønsket verken å unnskylde religionen eller å redusere hele forklaringen til bare å handle om religion. Målet mitt var å kritisere det reaksjonære, og snakke helt sant om hvordan ting henger sammen.

For meg handler dette om en lengre kulturradikal linje. Vi har brukt århundrer på å rive ned forestillingen om at religiøse autoriteter skal ha vetorett over tankefriheten. Den liberale oppfatningen var lenge at denne kampen var over, men nå ser vi at den samme vetoretten sniker seg tilbake.
På skolen lærte vi Arnulf Øverlands advarsler mot autoritære krefter, og vi sang «Din tanke er fri» som en selvfølge. Spørsmålet mitt til samfunnet ble: Mener vi dette egentlig fortsatt?

«Vi har brukt århundrer på å rive ned religiøse autoriteters vetorett over fri tanke. Nå er den samme vetoretten på vei tilbake.»

Samtidig opplevde jeg at folk rundt meg lette etter en behagelig mellomposisjon. Intolerante krefter ble tildelt en offerrolle. Det virket plutselig viktigere å skåne folk fra ubehaget ved å få sin egen intoleranse synliggjort, enn å forsvare de virkelige ofrene. Det opplevdes dypt unnvikende.

Dette engasjementet tok jeg med meg videre, både i diskusjoner og ved å stille opp på sekulære og menneskerettighetsbaserte arrangementer i inn- og utland. Prinsippene mine har ligget fast hele veien: Jeg hører hjemme på venstresiden, med en grunnleggende egalitær og antiautoritær innstilling. I dag er jeg særlig opptatt av antifascisme og demokrati.

Da forespørselen om styreplass i Ateistene omsider kom, var det lett å si ja. Først som vara, og nå som fullt medlem.

Og her er vi.

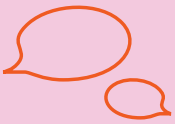
Fun facts:

Reise og kultur: Elsker idéhistorie, gatemat og gatekunst – og drømmer om egne geiter.

Friluftsliv: Er svært glad i dyr og natur, og har besøkt over 30 av de norske dagsturhyttene.

Yrkesskade: Jobber så mye med grammatikk at han må ta seg sammen for ikke å rette på folk i vanlige samtaler.

Hiphop-hode: Har hatt Eminem som favorittartist siden tenårene, med Chino XL hakk i hæl.

I neste utgave:

Å FORLATE EN RELIGION

- **Veien ut – og livet etterpå.**
- **Avhoppernes sterke historier.**
- **Slik ønsker vi i Ateistene å hjelpe!**

Har du innspill eller bidrag til neste utgave?
Send til post@ateistene.no innen 1. desember 2026.

Fornuft.
Frihet.
Fellesskap.

ateistene.no